

Finansiell månadsrapport för november 2011

Kommunkoncernen Stockholms stad

Sammanfattning

Den finansiella månadsrapporten beskriver kommunkoncernen Stockholms stads finansiella ställning. Rapporten följer upp ramar och finansiella risklimiters fastslagna i finanspolicyen.

Överblick över den finansiella ställningen samt ramar och limiters.

Sammanfattning

Kommunkoncernen	2011-11-30	2011-10-31		Limit
Finansiell nettouplåning (mnkr)	10 696	9 654	max	30 000 *
Duration (år) **	1,72	1,35		1,5±0,3
Ränteförfall inom 1 år av extern nettoportfölj **	39%	54%	max	65%
Kapitalförfall inom 1 år av extern skuldportfölj ***	47%	60%	max	65%
Betalningsberedskap (mnkr)	5 457	5 422	min	2 500
Ej säkrade valutaflöden (mnkr)	0	0	max/flöde	0,5 resp. 1
Samlat kreditvärde enligt finanspolicy	48	4	max	2 000
Kreditexponering enligt finanspolicy (mnkr)	92	14		
Kreditexponering enligt särskilda beslut (mnkr)****	1 711	1 707		
Stockholms stad				
Finansiella nettotillgångar (mnkr)	11 384	11 270		
Intern upplåning (mnkr)	11 551	11 512		
Intern utlåning (mnkr)	33 631	32 435		
Garantier och borgensförbindelser (mnkr)	1 084	1 084		
Utlåning, garanti och borgensförbindelser (mnkr)	34 715	33 519	max	60 000

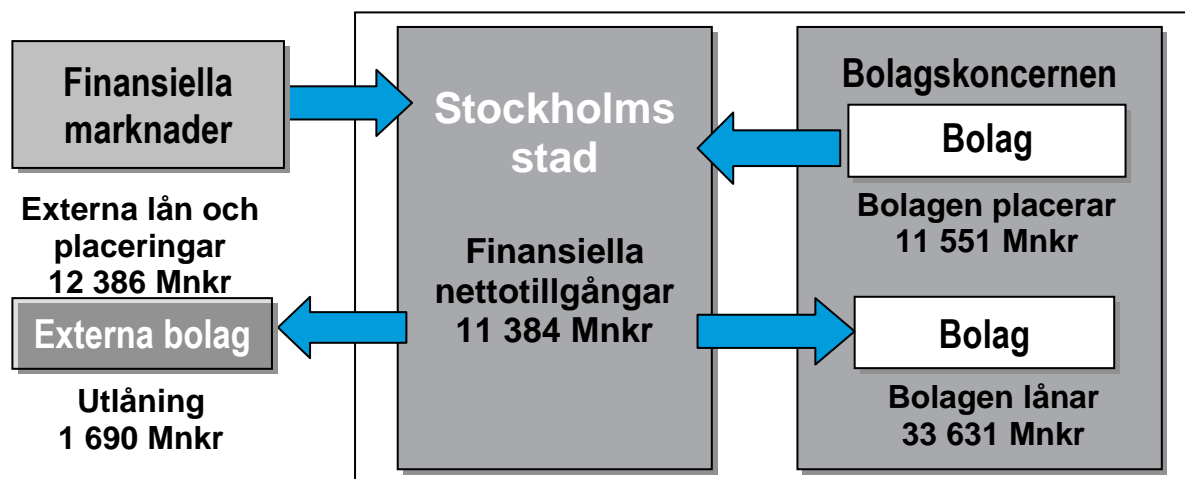
* Avser den externa upplåningen

** Se rubriken Ränterisk under Kommunkoncernen

*** Se rubriken Finansieringsrisk under Kommunkoncernen

**** Kommunkoncernen har extern utlåning till Fortum om totalt nominellt 1 667 mnkr samt övriga mindre utlåningar på 23 mnkr. Upplupna räntor inkluderas i kreditexponeringen.

Kommunkoncernen

Kommentar från Riskkontroll

Det föreligger inga avvikelser från fastställda finansiella ramar och risklimiters.

Kommunkoncernen

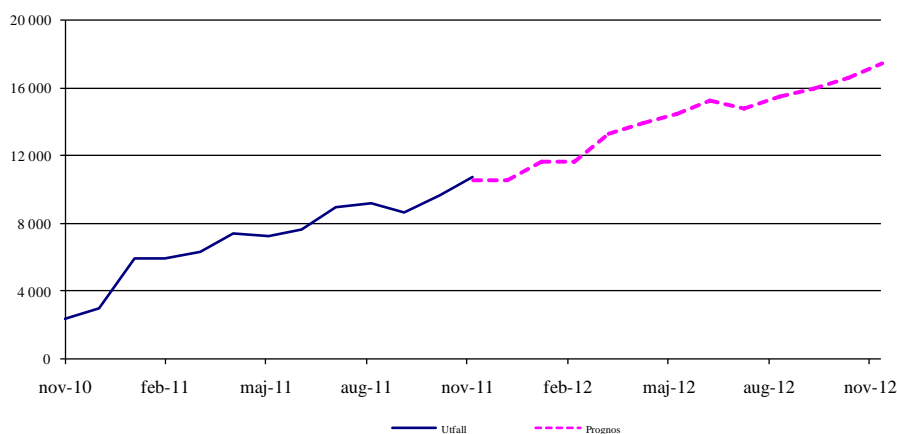
Extern nettoupplåning

Kommunkoncernens externa nettoupplåning uppgår till 10 696 mnkr. Det är en ökning med 1 042 mnkr sedan oktober månad, som förklaras av ett ökat upplåningsbehov från bolagen.

Ramen för den externa upplåningen är 30 000 mnkr eller motsvarande i utländsk valuta. Prognosen över kommunkoncernens externa nettoupplåning baseras på beslutade samt kända flöden. I den senaste långsiktiga prognosen över kommunkoncernens alla in- och utflöden, ökar bolagen och nämnderna sina investeringsbehov i enlighet med budget 2011. En förklaring till de ökade investeringarna är bland annat nyproduktion av olika bostadsprojekt och byggnationen av Stockholmsarenan.

Utfall och prognos över kommunkoncernens externa nettoupplåning.

Extern nettoupplåning (mnkr)

Den externa upplåningen görs i huvudsak genom Stockholms stads marknadsprogram för certifikat och obligationer (KC, ECP, MTN och EMTN). Rambeloppet för respektive marknadsprogram redovisas i nedanstående tabell på nästa sida. Undantag från upplåning via marknadsprogrammen är framförallt lån från Europeiska Investeringsbanken (EIB). Stockholms stad har även lånat ut pengar till Fortum, enligt särskilt beslut i kommunfullmäktige.

Likviddag	2011-11-30	2011-10-31
Tillgångar		
Depo/check	0	0
Fortum	1 667	1 667
Övrigt	23	23
	1 690	1 690
Skulder		
Depo/check	1 343	1 278
KC	992	991
ECP	2 063	3 093
MTN	2 496	2 496
EMTN	4 483	2 477
EIB	1 000	1 000
Övrigt	9	9
	12 386	11 344
Nettoupplåning	10 696	9 654

Marknadsprogram

	Valuta	Utestående på likviddag nominellt	Ram
Kommuncertifikat	MSEK	1 000	12 000
Euro-Commercial Paper	MUSD	300	700
Medium Term Note	MSEK	2 500	10 000
Euro Medium Term Note	MEUR	490	2 000

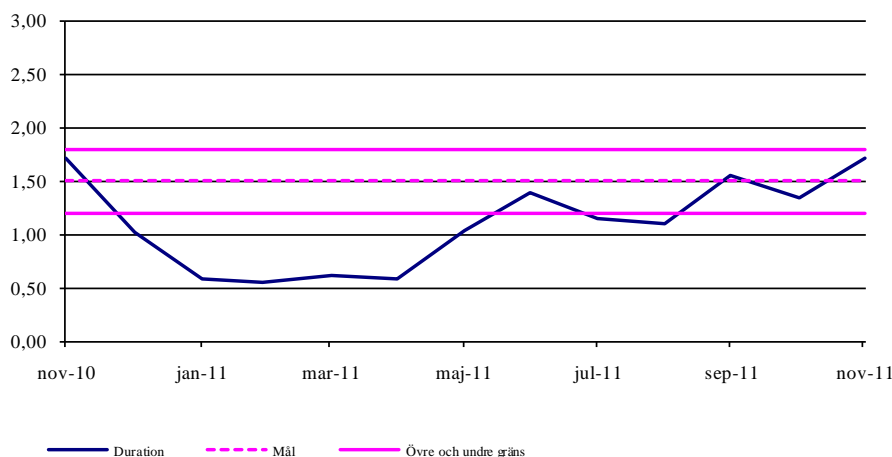
Finansiellt resultat

Det finansiella resultatet exklusive utdelning för kommunkoncernen uppgick till -36 mnkr för november och ackumulerat under året till -345 mnkr. Prognosen för helåret 2011 ger ett finansiellt resultat exklusive utdelning för kommunkoncernen om -382 mnkr.

Ränterisk

Durationen, som är ett förfinat mått på genomsnittlig räntebindningstid, var 1,72 år för kommunkoncernens externa nettoskuldportfölj per den 30 november. Den har ökat sedan föregående månad med 0,37 år pga. att upplåningen har förlängts tidsmässigt genom emission av obligationer.

Nettoskuldportföljens duration (år)

*I nuvarande situation med en extern nettoskuldportfölj som är lägre än 15 miljarder kronor ska, i enlighet med finanspolicyn, riskmandat i form av målduration inklusive avvikelsetervall inte anses begränsande.

I enlighet med bilaga A till finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholm stad som fastställdes i december 2010 (reviderad 26 oktober 2011) är limit för ränterisk, i form av en målduration för kommunkoncernens externa nettoskuldportfölj, 1,5 år med ett avvikelsetervall kring måldurationen på +/- 0,3 år.

Den externa nettoskuldportföljen ska ha en ränteförfallostruktur där maximalt 65 procent får förfalla inom 1 år. I november förföll 39 procent av räntorna inom 1 år. Enligt finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad (finanspolicyn) som fastställdes i november 2010 (reviderades 2 maj 2011) ska dock riskmandat i form av målduration och maximal andel ränteförfall inom ett år inte anses begränsande i det fall den externa nettoskuldportföljen är lägre än 15 mdkr. I en sådan situation ska ränterisken reduceras genom att löptider och risktagande vid placering och upplåning i möjligaste mån anpassas till vilken horisont som gäller i förhållande till framtida likvidflöden (d v s. matchningsprincipen), utifrån i finanspolicyn givna ramar. Den externa nettoskuldportföljen per den 30 november var lägre än 15 mdkr.

Finansieringsrisk

Kommunkoncernens externa nettoskuldportfölj, exklusive de av kommunfullmäktige särskilt beslutade placeringar, ska i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar vara strukturerad på ett sådant sätt att kapitalförfallen sprids över tiden. Den externa skuldportföljen ska ha en kapitalförfallostruktur där maximalt 65 procent får förfalla inom 1 år. I november förföll 47 procent av kapitalet inom 1 år. Enligt finanspolicyn ska dock maximal andel kapitalförfall inom ett år inte anses begränsande i det fall att den externa nettoskuldportföljen är lägre än 15 mdkr, vilket den var i november, och maximal löptid på 4 år per lån ska gälla i en sådan situation.

Likviditetsrisk

För att säkerställa upplåning, när annan finansiering inte är möjlig, ska kommunkoncernen alltid ha tillgång till en betalningsberedskap på minst 2 500 mnkr. Denna betalningsberedskap ska enligt finanspolicyn vara i form av tillgängliga likvida medel. Kommunkoncernen har ett bekräftat kreditlöfte i form av ett syndikerat låneavtal uppgående till 2 500 mnkr. Utöver detta har kommunkoncernen en checkräkningskredit på 3 000 mnkr.

Betalningsberedskap (mnkr)

2011-11-30	Belopp	Utnyttjat
Bekräftat kreditlöfte	2 500	0
Checkräkningskredit	2 957	43
Totalt	5 457	43

Valutarisk

Lån och placeringar ska enligt finanspolicyn valutasäkras till 100 procent. Samtliga lån och placeringar inom kommunkoncernen är valutasäkrade. Inga flöden utöver detta finns inrapporterade för staden.

Enligt finanspolicyn ska kontrakterade flöden för staden i utländsk valuta som uppgår till ett större belopp än 1 mnkr valutakurssäkras. För Stockholm Stadshus AB samt för respektive dotterbolag och underkoncern inom kommunkoncernen gäller att kontrakterade flöden i utländsk valuta som uppgår till ett större belopp än 0,5 mnkr ska valutakurssäkras. Inga flöden för valutasäkring finns inrapporterade.

Kreditrisk

Kreditrisken definieras som summan av exponeringen i placeringar och derivat. Exponeringen i placeringar definieras som placeringarnas nominella belopp inklusive upplupen ränta och exponeringen i derivat som derivatkontraktens sammanlagda marknadsvärde.

Kreditrisken delas upp i två delar. Dels totalt för hela portföljen där den totala exponeringen anges som ett samlat kreditvärde och dels per motpart. I kreditvärdet tas hänsyn till motpartens kreditvärdighet samt återstående löptid på kontraktet eller placeringen. Enligt bilaga A till finanspolicyn uppgår limiten för maximalt tillåtet kreditvärde till 2 000. De av kommunfullmäktige särskilt beslutade placeringar ingår inte i beräkningen av kreditvärdet. Måttet på den totala kreditexponeringen kompletteras med en begränsning per motpart för att diversifiera risken. Maximal kreditexponering per motpart anges i kronor. Motparten ska inneha en kreditbedömning, rating, av Standard & Poor´s eller Moody´s. Det lägre betyget ska väljas om de två ratinginstituten har olika betygsnivåer.

Kreditvärde enligt finanspolicy

Rating S&P /Moody's	Kreditvärde	Limit
AA- /Aa2		
Nordea	48,2	
Total kreditvärde	48,2	2000

Kreditexponeringen är fördelad på placeringar genomförda i enlighet med finanspolicyn samt därutöver genomförda efter särskilda beslut.

Kreditexponering enligt finanspolicy

Rating S&P / Moody's	Belopp (mnkr)	Maxbelopp per motpart	Rating S&P / Moody's	Belopp (mnkr)	Maxbelopp per motpart
Placering längre än 6 mån			Placering kortare än 6 mån		
Svenska staten	0	Obegränsat	Svenska staten	0	Obegränsat
AAA / Aaa	0	4 000	A-1 / P-1	92	4 000
AA- / Aa3	0	2 500	Nordea	22	
A- / A3	0	1 000	Danske Bank	51	
			Swedbank	19	
			A-2 / P-2	0	2 500
Totalt	0			92	

Kreditexponering enligt särskilda beslut i kommunfullmäktige

Rating S&P / Moody's	Belopp (mnkr)
Svenska staten	0
AAA / Aaa	0
AA- / Aa3	0
A- / A3	1688
Fortum	1688
Övriga	23
Totalt	1711

Total kreditexponering**1 803****Operativa risker**

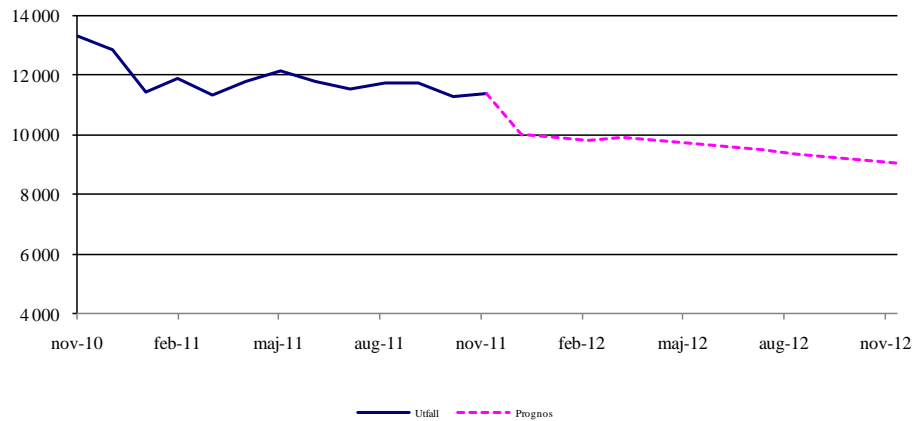
Om det uppstått förluster överstigande 100 000 kronor ska det rapporteras. För den aktuella rapportmånaden finns inga förluster att rapportera.

Stockholms stad

Finansiella nettotillgångar

Stockholms stads finansiella nettotillgångar uppgick till 11 384 mnkr. Det är en ökning med 114 mnkr sedan oktober månad. Aktieutdelningen från Stockholms Stadshus AB för 2011 ska återförenas enligt kommunfullmäktiges beslut i tertialrapport 2, vilket påverkar prognosen över stadens nettotillgångar från och med december 2011.

Nettotillgångar (mnkr)

Finansiella nettotillgångar (mnkr)

	2011-11-30	2011-10-31
Tillgångar		
Depo/check	0	0
Bolagskoncernen	33 631	32 435
Fortum	1 667	1 667
Övrigt	23	23
	35 321	34 125
Skulder		
Depo/check	1 343	1 278
KC	992	991
ECP	2 063	3 093
MTN	2 496	2 496
EMTN	4 483	2 477
EIB	1 000	1 000
Bolagskoncernen	11 552	11 512
Övrigt	9	9
	23 938	22 856
Nettotillgångar	11 384	11 270

Finansiellt resultat

Det finansiella resultatet exklusive utdelning för Stockholms stad uppgick till 22 mnkr för november och ackumulerat under året uppgår resultatet till 262 mnkr. Det prognostiserade finansiella resultatet exklusive utdelning för Stockholms stad uppgår till 278 mnkr för helåret 2011, jämfört med budget 2011 på 281 mnkr.

Ränterisk

Durationen på Stockholms stad finansiella nettoskuldportfölj var i slutet av november 1,72 år. Stadens ränterisk motsvarar risken i kommunkoncernens externa nettoskuldportfölj.

Garantier och borgensförbindelser

Alla borgen och garantier som tecknas av staden ska beslutas av kommunfullmäktige. I tabellen nedan redovisas stadens aktuella åtaganden.

Garantier och borgen (mnkr)

	2011-11-30	2011-10-31	Förändring
Koncernbolag			
Borgen för bolagens pensionsåtaganden	75	75	0
Summa borgen för koncernbolag	75	75	0
Övriga privata och juridiska personer			
Fortumkoncernen	177	177	0
Stockholms Kooperativa Bostadsförening	443	443	0
Stockholms Stadsmission	87	87	0
Stiftelsen Stockholms Studentbostäder	67	67	0
Syvab	132	132	0
Övriga	29	29	0
Summa borgen för lån	934	934	0
Kommunalt förlustansvar	3	3	0
Pensionsutfästelser för stiftelser m.m.	72	72	0
Summa övriga privata och juridiska personer	1 009	1 009	0
Summa garantier och borgen	1 084	1 084	0

Stockholms stads bolag och slutna redovisningsenheter

Finansiella limiter för utlåning och borgensåtagande

Stockholms stad har rätt att lämna lån och teckna borgen för stadens bolag samt lämna lån till stadens slutna redovisningsenheter intill ett belopp om totalt 60 000 mnkr enligt kommunfullmäktiges beslut. Varje bolag och slutna redovisningsenhets ram fastställs av kommunstyrelsens ekonomiutskott utifrån respektive bolag och slutna redovisningsenhets investeringsbudget och finansieringsplan. Totalt uppgår bolagens och slutna redovisningsenhets ramar för närvarande till 49 614 mnkr.

Snitträntan för kommunkoncernens nettoupplåning för november var 2,88 %. Snitträntan på bolagens placeringar var under månaden 2,88 % och snitträntan för stadens utlåning till bolagen var 3,13 %.

Utlåning till och borgensåtagande för bolagen samt utlåning till slutna redovisningsenhet inom kommunkoncernen

	Utlåning		Borgen 2011-11-30	Limit *)	Utnyttjat 2011-11-30
	2011-11-30	2011-10-31			
AB Familjebostäder	2 234	2 307		5 000	45%
AB Stockholmshem	4 730	4 510		5 700	83%
AB Stokab	1 103	1 077		1 500	74%
AB Svenska Bostäder	868	579	34	3 900	23%
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	6 535	6 438		7 000	93%
St Erik Markutveckling AB	1 086	765	1	1 400	78%
Skolfastigheter i Stockholm AB	7 355	7 210	3	8 500	87%
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	1 659	1 543		2 500	66%
Stockholm Vatten AB	6 425	6 418	14	6 700	96%
Stockholms Hamn AB	909	860	3	1 200	76%
Stockholms Parkerings AB	555	573	7	700	80%
Stockholms Stadsteatern AB	171	154		300	57%
Stockholm Stadshus AB	0	0	8	8	100%
Stockholms Business Region AB	0	0	4	4	100%
Stockholm Stad Bostadsförmedling AB	0	0	1	2	50%
Totalt för bolagen	33 631	32 435		44 414	76%
Fastighetsnämnden	4 744	4 632		5 200	91%
Kvarstående utrymme				10 386	
TOTALT				60 000	64%

*) Avser ramar för utlåning och borgensåtagande för stadens bolag samt utlåning till slutna redovisningsenheter.

Inlåning från bolagen samt borgensåtagande för bolagen inom kommunkoncernen

	Inlåning		Borgen 2011-11-30
	2011-11-30	2011-10-31	
Stockholm Stadshus AB	10 897	10 884	8
St Eriks Försäkring AB	261	265	
St Eriks Livförsäkring AB	218	185	
Stiftelsen Hotellhem i Stockholm	30	27	
Stockholms Business Region AB	87	94	4
Stockholm Stad Bostadsförmedling AB	57	56	1
Stockholms Stad Utrednings- och Statistikkontor AB	0	0	
Stockholm 2004 AB	1	1	
Svenska Teknologiföreningen	1	1	
Totalt för bolagen	11 551	11 512	13

Marknadskommentarer

Krisen fortsatt i fokus

Det ekonomiska läget i världen ser allt mer ansträngt ut. I Europa verkar det nu som att även Tyskland börjar känna av EMU-ländernas skuldproblem med högre statsräntor som följd. I USA misslyckades demokrater och republikaner med att komma överens om planen för att minska budgetunderskottet och Sveriges ekonomi växte starkt under tredje kvartalet. Dock verkar en inbromsning vara att vänta runt hörnet.

Internationellt

Återhämtning i amerikansk BNP-tillväxt

Den amerikanska BNP-tillväxten återhämtade sig under det tredje kvartalet och slutade på 2,5 procent omräknat i årstakt. Anledningen var bl.a. en ökning i konsumtionen som under tredje kvartalet drevs av så kallade nödvändiga varor (el, vatten, sjukvård).

Amerikanskt budgetfiasko

Trots att tillväxten var bättre än väntat finns det fortsatt anledning till oro. Den så kallade superkommittén bestående av 12 representanter för både demokrater och republikaner som tillsatts för att utarbeta en plan för att minska det amerikanska budgetunderskottet misslyckades i slutet av månaden med att nå en överenskommelse. Målet är att budgetunderskottet ska minskas med 1200 miljarder dollar under de kommande tio åren. Nu blir det istället automatiska nedskärningar från och med 2013. Vissa effekter av misslyckandet kan dock komma redan nästa år. Åtgärder som förlängt arbetslöshetsunderstöd och sänkta arbetsgivaravgifter löper ut vid årsskiftet och om dessa åtgärder inte förlängs riskar detta att slå mot den amerikanska konsumtionen. OECD framhåller i en ny rapport att risken för recension ökar om inte åtgärder vidtas.

Kinesiska banker är stabila men det finns problem

Kinas banker står stabilt enligt Internationella valutafondens (IMF) stabilitetsrapport, men de är sårbara om flera chocker händer samtidigt. Enligt IMF är Kinas finansiella system sårbart om inte regeringen släpper greppet om banker, valutan och räntemarknaden. IMF varnar dock för att man inte haft tillgång till fullständig information när studien gjordes.

Japan riskerar sänkt kreditbetyg

I Japan är risken överhängande att räntorna stiger hastigt enligt IMF, då landet misslyckats med att hantera sin växande statskuld. Kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's meddelade i slutet av månaden att Japans kreditbetyg (AA-) kan komma att sänkas på grund av detta.

IMF godkänner utbetalningar

I slutet av månaden meddelade IMF att Grekland kommer att få den sjätte utbetalningen av stödlånet. Även Irland uppfyller IMF:s krav för nästa utbetalning och får beröm av Eurogruppens ordförande Jean Claude Juncker för att ha genomfört strukturreformer på ett "mycket starkt sätt".

Tysk kriskänning

Efter Tysklands delvis misslyckade emission av 10-åriga statsobligationer verkar den europeiska skuldskrisen nu även har nått Tyskland. Målet var att ta in 6 miljarder euro men resultatet blev endast 3,6 miljarder. Skillnaden mellan svenska och tyska 10-årsräntor har nått historiskt höga nivåer där den svenska 10-årsräntan under november noteras hela 0,63 procent under den tyska.

EFSF och Euroobligationer

Europas finansministrar möttes i slutet av november för att diskutera hur räddningsfonden EFSF ska stärkas. Bland annat kommer en form av fonder skapas där länder och investerare kan köpa in sig. EFSF kommer även att garantera en del av förlusten om ett EMU-land ställer in sina betalningar. Det råder dock stor osäkerhet kring hur väl detta kommer att falla ut. Under november presenterade även EU-kommissionen tre förslag på hur euroobligationer kan konstrueras. Det mest troliga alternativet innebär att euroländerna emitterar euroobligationer men att utseendet på garantierna skiljer sig åt mellan de olika EMU-länderna.

Sverige

Svensk BNP-tillväxt överraskar men en inbromsning lurar runt hörnet

Svensk BNP-tillväxt var oväntat stark under tredje kvartalet och ökade med 4,6 procent jämfört med det tredje kvartalet 2010. Nettoexporten stod för det största bidraget till tillväxten (2,5 procent). Inom EU är det endast de baltiska länderna som kan mäta sig med den svenska tillväxten. Den dystra utvecklingen i Europa riskerar dock att medföra stora konsekvenser för den exportberoende svenska ekonomin. Sverige har för närvarande en exportandel till övriga Europa på ca 70 procent och det finns redan tydliga tecken på en inbromsning av ekonomin. Bland annat har hushållens konsumtionsökning avtagit något under de senaste fyra kvartalen.

Börserna fortsatte ned under november

Det svenska aktieindexet OMXSPI föll med knappt 1,5 procent under november och har nu fallit totalt 17,5 procent under året. Det breda världsmarknadsindexet MSCI world föll under november med nästan tre procent och har nu fallit med ca 7 procent under året.

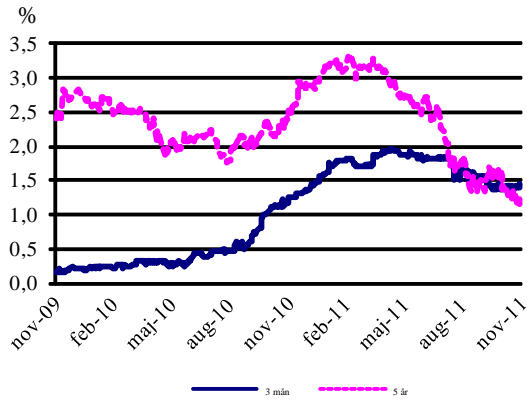
Små rörelser i kronkursen under året

Kronan försvagades med ca 4 procent mot den amerikanska dollarn under november och en dollar kostade i slutet på månaden 6,76 kronor. Där med är dollarkursen i princip tillbaka på de nivåer där den noterades vid årets början. Euron kostade 9,09 kronor i slutet av november och är i princip oförändrad mot kronan under perioden. Sett till 2011 har kronan försvagats med ungefär en procent mot euron som alltså inte försvagats nämnvärt trots krisen.

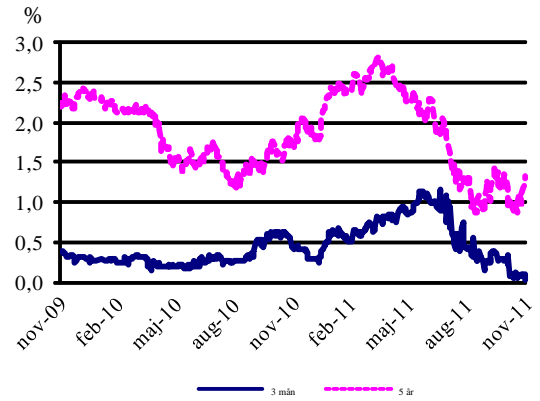
Oljepriset fortsätter att stiga

Priserna på livsmedel och industriråvaror har fallit ordentligt under hösten. Däremot har oljepriset i hög grad hållits uppe och till och med ökat under november. I slutet av november kostade oljan 112 dollar fatet. Det innebar en prisökning med ca 3 procent under november samt en ökning med 19 procent under 2011.

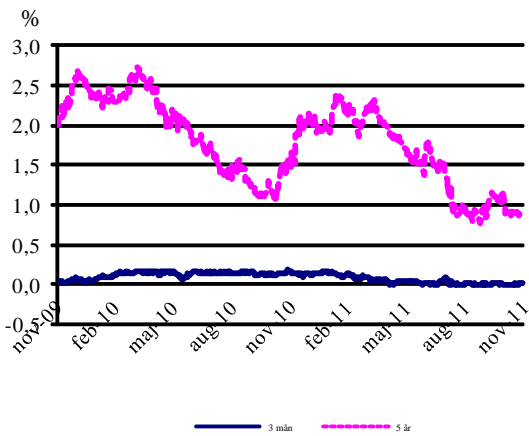
Svenska statsräntor

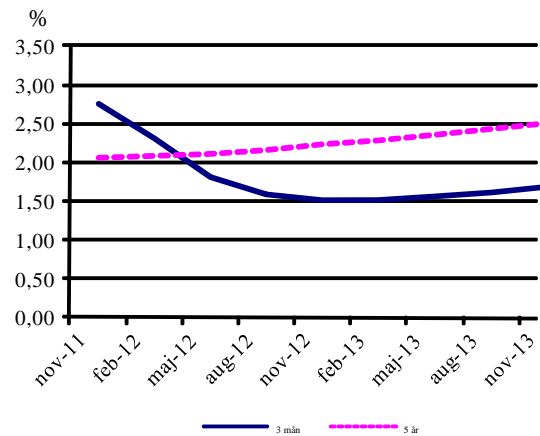
Europeiska statsräntor

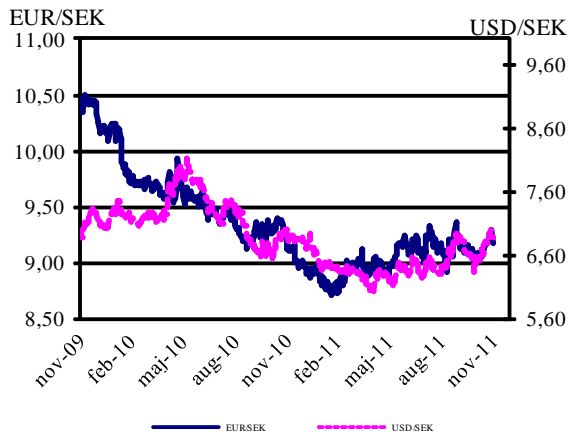
Amerikanska statsräntor

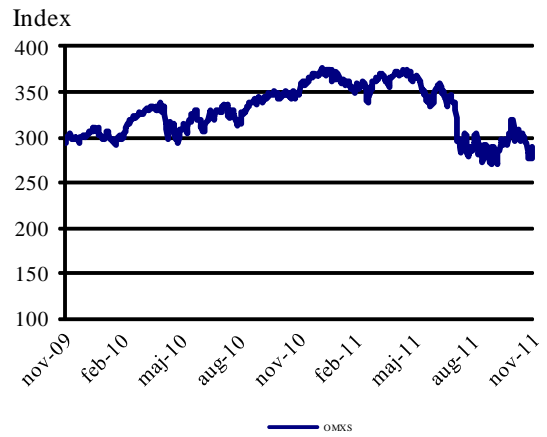
Svenska implicita räntor*

Valutakurser

Stockholmsbörsen

*De implicita räntorna kan tolkas som marknadens förväntningar för hur räntorna kommer att utvecklas framöver.